

Forslag til forespørgselsdebat i Inatsisartut om, hvordan FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling bedst sikres indarbejdet i Grønlands udvikling og i Naalakkersuisuts arbejde

(Inuit Ataqatigiits medlemmer af Inatsisartut)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Finanser og Skatter)

Tak for denne mulighed for en debat i Inatsisartut om, hvordan FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling mest hensigtsmæssigt kan indarbejdes i Grønlands udvikling og Naalakkersuisuts arbejde.

Eftersom Grønland og Færøerne overfor FN repræsenteres af Danmark som en del af Kongeriget Danmark, og ikke selvstændigt har givet tilsagn til underskrivelse af bæredygtighedsmålene i 2015, har Grønland endnu ikke formelt forpligtet sig på at levere på FN's 2030 mål. Internationalt, i både det arktiske og nordiske samarbejde, har Grønland dog ved flere lejligheder tilkendegivet, at vi ønsker at arbejde for en implementering af relevante verdensmål, eksempelvis ved underskrivelse af Fairbanks deklARATIONEN i Alaska i maj 2017.

Det handler blandt andet om børns rettigheder, uddannelse til alle, ligestilling, bekæmpelse af fattigdom, fredelige samfund og retssikkerhed, vand, energi, miljø og klima, gældsudvikling, bæredygtig ressourceudnyttelse og inklusiv vækst, social sammenhængskraft ved større reformer og forandringer i erhvervsstrukturen.

Disse målsætninger er af stor interesse for dagens Grønland. Koalitionsaftalens indsatser bygger netop på et princip om, at udviklingen skal være holdbar og bæredygtig og mål om at bekæmpe ulighed.

De globale udfordringer og initiativer hænger sammen med de hjemlige nationale udfordringer. Dette gælder ikke mindst på områder, hvor udfordringer og løsninger går på tværs af landegrænserne, f.eks. i forhold til udnyttelse af fælles bestande, klimaspørgsmål, forurening af havene og luftbåren forurening.

Naalakkersuisut indgår derfor aktivt i internationale processer, der er direkte forbundet med verdensmålene, hvor dette findes relevant i en grønlandsk sammenhæng. Det gælder eksempelvis drøftelser på det marine område, vores arbejde i Arktisk Råd og i Nordisk Råd, indsamling af ny videnskabelig viden om eksempelvis den biologiske mangfoldighed, klimaforandringer, økosystemer mv.

Vi skal både sikre en udvikling, der imødekommer vort samfunds øjeblikkelige behov uden at gå på kompromis med de fremtidige generationers muligheder for at sikre sig deres behov.

Naalakkersuisut Holdbarheds- og Vækstplan fra 2016 bygger på et overordnet princip om bæredygtig udvikling, som skal ligge til grund for hele reformarbejdet inden for fire reformspor. Holdbarheds- og Vækstplanen bygger endvidere på behovet for at sikre en tværgående koordinering og sammenhæng mellem den fysiske og økonomiske planlægning og mellem sektorer.

Naalakkersuisut er således af den klare opfattelse, at arbejdet med at sikre en bæredygtig udvikling er naturligt at integrere i den almindelige strategiudvikling og planlægning inden for alle sektorer, og at disse naturligvis bør koordineres. En nærmere beskrivelse af status for dette arbejde indgår også i den kommende landsplanredegørelse for 2017, "*Det nødvendige samarbejde*".

Det er muligt at indarbejde et krav til, at alle sektorplaner skal indeholde et afsnit om FN's verdensmål, så man klart, i de enkelte sektorplaner kan se, hvilke 2030 mål, der arbejdes med i den pågældende sektor og hvordan sektoren påtænker, at understøtte en bæredygtig udvikling.

For at opnå et langvarigt bæredygtigt grundlag for samfundets udvikling arbejder Naalakkersuisut på en række områder meget konkret med reformtiltag og nye initiativer og investeringer. Herunder kan særligt fremhæves den forstærkede indsats over for udsatte børn og unge, handicappede, den kommende fattigdomsredegørelse, igangværende og kommende uddannelsesreformer, indsatsen omkring jobskabelse og sikring af en tilknytning til arbejdsmarkedet, f.eks. i form af Majoriaqs arbejde, samt ikke mindst tidlige forebyggende indsatser på sundheds- og socialområdet. Alt sammen vigtige for mange menneskers generelle sociale og menneskelige situation.

At løse samfundets strukturproblemer og at udnytte landets store erhvervsmæssige potentialer på bæredygtig vis forudsætter stor gennemsigtighed og sammenhæng i planlægnings-, udførelses- og opfølgingsfasen. Det skal vi gøre på en smart måde. Det skal være let for både politiske beslutningstagere, administrative planlæggere i selvstyret og kommunerne at følge fremdriften i reforminitiativerne og effekten deraf. Samme interesse i at have valide data omkring udvikling på væsentlige samfundsområder har borgere og virksomheder grundlæggende.

Naalakkersuisut er af den opfattelse, at det er mest hensigtsmæssigt at afvente arbejdet med en kortlægning af allerede eksisterende initiativer *inden* der tages stilling til en evt. udarbejdelse af en national handleplan som opfølgning på bæredygtighedsmålene. Ansvar for en yderligere implementering af bæredygtighedsmålene vil under alle omstændigheder skulle placeres hos de relevante ressortmyndigheder. Dette vil ske som led i arbejdet med nationale sektorplaner. Departementet for Finanser og Skatter vil løbende søge at sikre en samlet formidling heraf ved at udarbejde en årlig overordnet afrapportering i Politisk-Økonomisk-Beretning.

Det må forudses, at der ligger et stort arbejde i en fremadrettet systematisk opfølgning på FN's verdensmål. Her kan blot til eksempel nævnes, at den danske regering planlægger at tilføre ressourcer til Danmarks Statistik, så de kan følge med i Danmarks arbejde med FN's verdensmål med henblik på en årlig statistisk opfølgning på verdensmålene og de tilhørende indikatorer. Naalakkersuisut er derfor i dialog med Grønlands Statistik om, hvorvidt der kan etableres et muligt samarbejde på området.

Naalakkersuisut deler den opfattelse med forslagsstillerne, at arbejdet med bæredygtig udvikling i høj grad bliver et samarbejde mellem det private, frivillige organisationer og det offentlige. En del af filosofien i det at tænke bæredygtigt, er at kunne se vores fælles udfordringer som nye muligheder. Vores forfædre igennem mange generationer overlevede ved at være meget omstillingsparate og dygtige til at tilpasse sig skiftende vejrlig og deraf ændrede livsvilkår. I dag er Grønland et ungt, moderne samfund godt på vej mod selvstændighed.

Arbejdet med at sikre en bæredygtig udvikling er ikke altid nemt. Det handler også om et politisk lederskab, hvor hensynet til holdbare løsninger og næste generation kommer før kortsigtede løsninger eller eksempelvis hensynet til næste valg.

Naalakkersuisut ser frem til dagens debat i den sikre forvisning, at der vil være generel tilslutning til Naalakkersuisut i at skabe det nødvendige grundlag for en bæredygtig udvikling, en selvåren økonomi og på sigt selvstændighed for landet.